

Missiv till utredning av riktlinjer för föreningsbidrag till föreningar inom kultur-, idrotts- och fritidsnämndens område

Förslag till beslut

1. Att lämna förslaget till föreningslivet på remiss.
2. Att uppdra till staben att ta fram förslag till riktlinjer och parametrar

Ärendebeskrivning

Kultur-, idrotts- och fritidsnämnden beslutade vid sitt sammanträde 2008-01-22 att uppdra till staben att ta fram förslag på nya riktlinjer för föreningsbidrag. En extern utredare tillsattes som tillsammans med en styrgrupp från staben har gjort en utredning av riktlinjer för föreningsbidrag till föreningar inom kultur-, idrotts- och fritidsnämndens område. Ett seminarium med nämndens politiker har hållits och de synpunkter som kom fram där har vägts in i utredningen som beskriver för- och nackdelar med olika bidragsformer.

Idag har nämnden två helt olika regelsystem för föreningar med barn- och ungdomsverksamhet och för kulturföreningar. De förstnämnda har ett rent kvantitativt system där man enbart räknar deltagare och aktivitetstillfällen medan kulturföreningarna har ett bedömningsystem där man tar hänsyn till kvaliteten på verksamheten och föreningens verksamhetsplan. Föreningarna med barn- och ungdomsverksamhet får bidrag i efterskott efter redovisad verksamhet medan kulturföreningarna får bidrag i förskott för vad de planerar att göra.

Utredningens slutsats är att det är svårt att ha samma regler för idrottsföreningarna som för kulturföreningarna. Verksamheten i de två föreningskategorierna skiljer sig för mycket åt. Däremot kan de föreningar som har barn- och ungdomsverksamhet, men som inte tillhör Riksidrottsförbundet, ha samma regler som kulturföreningarna.

Utredningens förslag är att

- kulturföreningarna behåller samma bidragssystem som idag, dvs. ett bedömningsbidrag.
- de barn- och ungdomsföreningar som inte tillhör Riksidrottsförbundet går över till samma kategori som kulturföreningarna.

2008-03-03

Dnr 2008/25-KIFN-004

- de barn- och ungdomsföreningar som tillhör Riksidrottsförbundet går över till ett tredelat bidrag som innefattar ett medlemsbidrag, ett kvantitativt bidrag som utgår från en planerad verksamhet samt ett bedömningsbidrag.
- nämnden fastslår ett antal parametrar som ska ligga till grund oavsett vilken föreningskategori man tillhör.

Lenart Fast
Direktör

Ulla Arvidsson
Nämndstrateg

Utredningar & rapporter

5

U 2009: 5
Dnr 2009/735-KSS-064

Västerås Stad, Konsult och Service

Irja Holtter 021-39 11 29

Utredning av riktlinjer för föreningsbidrag till föreningar inom kultur-, idrotts- och fritidsnämndens uppdragsområde

VÄSTERÅS STAD

Utredningar och rapporter produceras av Konsult och Service på uppdrag av Västerås Stads förvaltningar och bolag.

Utredning och statistik, 721 87 Västerås, 021-39 00 00,
www.vasteras.se, e-post: fornamn.efternamn@vasteras.se

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning.....	3
Metod	3
Bakgrund	4
Föreningskategorier.....	4
Bidragssystem	5
Andra kommuner.....	6
Fördelar och nackdelar med olika system	7
Kvantitativ bidragsmodell	8
Kvalitativ bidragsmodell	8
Lokalsubventioner.....	9
Vad är att föredra?.....	10
Förslag till nytt bidragssystem	12
Föreningar som tillhör RF	12
Övriga föreningar	14
Parametrar och grundförutsättningar.....	14
Frågor att ta ställning till	16
Underlätta och effektivisera	16
Ansökningsförfarande	16
Beslutsgång	17
Konsekvenser	17
Kvalitetssäkring.....	17
Tidplan	18

”När tre svenskar träffas för att göra något tillsammans så måste de först bilda en förening...”

Sammanfattning

I januari 2008 beslutade Kultur-, idrotts- och fritidsnämnden att ge staben i uppdrag att ta fram förslag på nya riktlinjer för föreningsbidrag till föreningar inom nämndens uppdragsområde. I utredningsuppdraget betonas vikten av att skapa så goda förutsättningar som möjligt och tydlighet för föreningslivet att söka bidrag och för att underlätta handläggningen av bidragen. Arbetet med utredningen har skett i flera steg och letts av en styrgrupp bestående av stabsdirektör Lennart Fast, strateg Ulla Arvidsson och föreningskonsulenterna Anita Jonsson och Göran Jonsson. Utöver dessa personer har hela staben utgjort en viktig informationskälla.

Nämnden fördelar för närvarande föreningsbidrag utifrån två olika bidragssystem till två olika föreningskategorier: Kulturföreningar får ett kvalitativt bidrag och föreningar med barn- och ungdomsverksamhet får ett kvantitativt bidrag. Lite krasst kan man säga att bidragen till barn- och ungdomsverksamhet bygger på kvantitet medan bidragen till kulturföreningar bygger på kvalitet. Givetvis bör utgångspunkten vara att alla föreningar har en kvalitativt god verksamhet, men medan kulturföreningarna får bidrag efter vad de gör så får övriga föreningar bidrag efter hur ofta de träffas och hur många de är. Ytterligare en aspekt av det hela är att det kvantitativa systemet bygger på vad föreningen *gjort*, medan det kvalitativa bygger på vad föreningarna planerar att *göra*, vilket är ganska stora skillnader.

Det finns både för- och nackdelar med båda systemen och det finns både för- och nackdelar med att ha olika system för olika föreningar. Fördelarna med det kvantitativa systemet är bland annat att det är enkelt, förutsägbart, uppmuntrar aktiviteter i stor skala vilket kan göra det möjligt för fler att delta och det är ett förhållandevis arbetsbesparande system om man ser det ur stabens perspektiv. Nackdelar är till exempel att det inte är innehållet i verksamheten som värderas utan hur många man är och hur ofta man träffas. Systemet utgör också ett osäkerhetsmoment ur nämndperspektiv eftersom det är svårt att i förhand budgetera för verksamhet som ska räknas ihop i efterhand.

Fördelar med ett kvalitativt system är till exempel att det är verksamhetens innehåll som bedöms. Systemet gör det lättare för nämnd och stab att ställa krav på föreningarna och kan leda till en ökad dialog med föreningarna. Det innebär också en budgetmässig fördel för både föreningar och nämnd i och med att båda parter vet inför ett år hur mycket pengar som finns att fördela och hur fördelningen kommer att se ut. Nackdelar med systemet kan vara oro för att bedömningarna blir godtyckliga och att det krävs att föreningarna är förhållandevis bra på att beskriva sin verksamhet och tala för sig.

Utredningens förslag är att skapa två nya föreningskategorier och att även fortsättningsvis använda sig av två olika bidragssystem. Båda bidragssystemen ska dock vara bedömningssystem som beviljar bidrag i förskott utifrån föreningarnas planerade aktiviteter. Vad som ska utgöra den huvudsakliga bedömningsspunkten är olika för de olika kategorierna. Den ena föreningskategorin består av de föreningar som tillhör Riksidrottsförbundet (RF) och som får bidrag för sin barn- och ungdomsverksamhet. Förslaget är att dessa föreningar även fortsättningsvis ska ha en kvantitativ bas men med en ny bidragsdel som bygger på en kvalitativ bedömning av verksamheten. Den andra föreningskategorin består av övriga föreningar, det vill säga kulturföreningar och föreningar som idag får bidrag för sin barn- och ungdomsverksamhet men som inte tillhör RF. Förslaget är att denna kategori i sin helhet ska använda sig av det bidragssystem som idag gäller för kulturföreningar.

Inledning

I januari 2008 beslutade Kultur-, idrotts- och fritidsnämnden att ge staben i uppdrag att ta fram förslag på nya riktlinjer för föreningsbidrag till föreningar inom nämndens uppdragsområde. Anledningen till detta är att frågan om hur man på bästa sätt fördelar föreningsbidrag till ideella föreningar har lyfts vid ett flertal tillfällen. I utredningsuppdraget betonas vikten av att skapa så goda förutsättningar som möjligt och tydlighet för föreningslivet att söka bidrag och för att underlätta handläggningen av bidragen. Det är inte en lätt fråga, antalet föreningar är stort och verksamheten mycket varierande. Nämnden har som mål att:

”... stödja och främja kultur-, idrotts- och fritidslivet i kommunen i avsikt att tillgodose den enskildes kulturella, demokratiska, sociala och fysiska välfärd och livskvalitet. Det innebär att alla västeråsare ska uppleva att det finns möjlighet att utöva, skapa och ta del av kultur-, idrotts- och övriga fritidsaktiviteter enskilt och tillsammans med andra, utifrån fysiska och sociala möjligheter och behov. Detta gäller i synnerhet barn och ungdom. Vårt rika kulturarv vårdas och dess möjligheter tas till vara. Kultur- och idrottssektorn bidrar starkt till hållbar tillväxt, attraktivitet och trivsamt i hela kommunen”.¹

Utifrån denna text är det inte svårt att förstå att föreningarna har mycket att bidra med och i de riktlinjer som finns för bidrag till kulturföreningar står bland annat att ”Kultur-, idrotts- och fritidsnämnden lämnar stöd till föreningar med verksamhet inom nämndens uppdragsområden” och att syftet med det är att ”stödja och stimulera det ideella föreningsarbete som utgör ett viktigt komplement till den kulturverksamhet som bedrivs av kulturaktörer i Västerås”.

I riktlinjerna för bidrag till föreningars barn- och ungdomsverksamhet finns inget syfte eller mål med bidraget angivet, men utifrån uppdraget från kommunfullmäktige bör ett syfte i likhet med det som finns formulerat kring kulturföreningarna även vara aktuellt för dessa. När man ser över befintliga riktlinjer med mål att ta fram nya, så bör ett tydligt syfte med bidraget finnas med att luta sig emot. Hur kan KIFN på ett enkelt, smidigt och lättbegripligt sätt stödja och stimulera det ideella föreningsarbete inom nämndens uppdragsområde som utgör ett viktigt komplement till den kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet som bedrivs av olika aktörer i Västerås stad?

Metod

Arbetet med utredningen har skett i flera steg och letts av en styrgrupp bestående av stabsdirektör Lennart Fast, strateg Ulla Arvidsson och föreningskonsulenter Anita Jonsson och Göran Jonsson. Utöver dessa personer har hela staben utgjort en viktig informationskälla. Den samlade kunskapen och erfarenheten av föreningsliv och föreningsbidrag som finns bland stabens tjänstemän är mycket stor och har tagits del av genom både enskilda samtal och genom gemensamma diskussioner vid ett antal stabsforum. Utöver detta har även tidigare rapporter, riktlinjer, föreningsregister och andra kommuners riktlinjer utgjort en grundstomme för arbetet.

¹ Uppdrag, vision och inriktningsmål 2008-2011

Under våren 2008 hölls ett informationsmöte för idrottsföreningarna och under hösten 2008 för kulturföreningarna. Vid dessa möten informerades om att en utredning av riktlinjerna var på gång och föreningarna uppmanades att höra av sig med synpunkter och idéer. Även idrottsalliansen har informerats om utredningen och även de uppmanats att dela med sig av sina tankar och erfarenheter. En seminarieeftermiddag har hållits där nämndens politiker och stabens tjänstemän i mindre grupper har diskuterat föreningsbidragens syfte och utformning.

Utredningen är disponerad på så vis att den börjar med en genomgång av skillnader mellan olika föreningstyper och frågeställningar kring detta. Därefter följer en redogörelse för hur andra kommuner hanterar dessa frågor tillsammans med för- och nackdelar med olika system. Utifrån detta förs sedan en diskussion kring hur ett nytt bidragssystem för KIFNs föreningar skulle kunna se ut.

Bakgrund

I dag hanteras föreningsbidrag av flera olika nämnder (förutom av KIFN också av äldrenämnden, individ- och familjenämnden och nämnden för funktionshindrade). Riktlinjerna skiljer sig åt mellan nämnderna men det är bara KIFN som använder sig av två olika bidragssystem för sina egna föreningar; ett för kulturföreningar och ett för föreningars barn- och ungdomsverksamhet. Å ena sidan kan man säga att dessa föreningar skiljer sig så pass mycket åt så det är inget problem att riktlinjerna är mycket olika. Å andra sidan kan man lika gärna säga att det inte finns någon anledning att ha olika system eftersom de inte alls skiljer sig så mycket åt.

Föreningskategorier

Vid en genomgång av nämndens föreningar kan man se att uppdelningen mellan kulturföreningar och barn- och ungdomsverksamhet inte är glasklar. Det som är problematiskt är att det finns ett visst dilemma mellan huruvida det är målgruppen eller verksamheten som ska avgöra vilket bidrag en förening ska söka. För att förtydliga detta följer här några exempel:

Om vi jämför Studio Westmannia, Teater Oliver, Västerås äventyrssällskap (VÄS) och Enhörningen så är det fyra föreningar som ägnar sig åt någon form av teaterverksamhet även om det hos Enhörningen och VÄS kallas för rollspel och lajv och utförs utan publik. I allas verksamhet ingår arbeten med manus, improvisation, dekorarbete, klädtillverkning och så vidare. Enhörningen och VÄS har bredare verksamhet än Studio Westmannia och Teater Oliver där VÄS är bredast i och med att de förutom rollspel även spelar strategi-, konflikt- och figurspel. Alla föreningarna har både barn, ungdomar och vuxna bland sina deltagare. Studio Westmannia och Teater Oliver har ren barn- och ungdomsverksamhet vid sidan av sina rena vuxengrupper och sina åldersblandade grupper. VÄS och Enhörningen har enbart åldersblandad verksamhet, där den genomsnittliga åldern förvisso är ganska låg (lägst i VÄS) men där en förhållandevis stor andel av de aktiva ändå är över 20 år. Föreningarna har således till viss del likartad inriktning på sin verksamhet och de överlappar även varandra när det gäller den åldersmässiga målgruppen. När det gäller föreningsbidragen så får Studio Westmannia och Teater Oliver bidrag som kulturföreningar och de övriga två får bidrag för sin barn- och ungdomsverksamhet. För Studio Westmannias och Teater Oliverts del är det verksamheten som avgjort bidragstillhörighet medan det för de båda andra är målgruppen som utgjort utgångspunkt.

Att det är på det här viset är inte konstigt i sig; barn och ungdomar är en prioriterad grupp och således finns ett bidrag för föreningar som bedriver barn- och ungdomsverksamhet. Samtidigt vill staden även stötta föreningar som bedriver kulturell verksamhet och generationsöverbyggande verksamhet och oundvikligen blir det så att vissa föreningar hör hemma i båda kategorierna och på något sätt måste man avgöra var de ska vara, så länge det finns två parallella system vill säga – frågan är om uppdelningen fyller någon funktion.

Bidragssystem

Förutom skillnaden mellan huruvida det är verksamheten eller målgruppen som avgör bidragstillhörighet så finns det också en stor skillnad i de generella bidragens inriktning. Lite krasst kan man säga att bidragen till barn- och ungdomsverksamhet bygger på kvantitet medan bidragen till kulturföreningar bygger på kvalitet. Givetvis bör utgångspunkten vara att alla föreningar har en kvalitativt god verksamhet, men medan kulturföreningarna får bidrag efter vad de gör så får övriga föreningar bidrag efter hur ofta de träffas och hur många de är. Ytterligare en aspekt av det hela är att det kvantitativa systemet bygger på vad föreningen *gjort*, medan det kvalitativa bygger på vad föreningarna planerar att *göra*. Det här är ganska stora skillnader.

Det generella bidrag som utgår till föreningars barn- och ungdomsverksamhet beräknas på så vis att föreningen dels får 100 kr/medlem (7-20 år) och dels får en summa för varje aktivitetsdeltagare, dock max 25 deltagare/sammankomst. Summan som betalas ut för aktivitetsdeltagare är differentierad efter deltagarnas ålder enligt följande:

- 7-9 år ger 10 kr
- 10-12 år ger 15 kr
- 13-20 år ger 24 kr

Differentieringen är ett försök att styra föreningarna i en önskad riktning. Ett vanligt mönster är att barn slutar vara föreningsaktiva när de blir ungdomar. Genom att ge ett högre bidrag för varje tonåring som deltar i en aktivitet är förhoppningen att föreningarna ska jobba mer aktivt med att behålla barnen när de kommer upp i tonåren. Denna styrning har inte gett önskad effekt. Antalet aktivitetsdeltagare i åldersgruppen har visserligen ökat, men det beror inte på att fler tonåringar stannat kvar i föreningarna utan att de som är kvar tränar oftare. Föreningarna har med andra ord inte lyckats behålla tonåringarna, däremot arrangerar de fler träningstillfällen för dem som är kvar. Detta var inte riktigt tanken när bidraget höjdes för åldersgruppen.

Anledningen till att bidraget är lägre ju yngre barnen är och att det inte ges något aktivitetsbidrag alls för förskolebarn är att det inte är önskvärt att barn ska exempelvis träna en och samma idrott flera gånger i veckan. Istället är det positivt om barnen provar olika saker. Är bidraget högre även för yngre barn finns risken att föreningarna försöker binda upp barnen i större omfattning vilket minskar möjligheterna att prova olika aktiviteter. En anledning är också att föreningarnas kostnader för de yngre barnen är lägre än för de äldre.

För kulturföreningarna finns inget bidrag som motsvarar det generella bidraget som föreningar kan söka för sin barn- och ungdomsverksamhet. Istället finns ett verksamhetsbidrag som kulturföreningarna söker inför ett verksamhetsår. Ansökan består av föreningens verksamhetsplan där de beskriver målgrupp, aktiviteternas omfattning, samverkan med andra och budget och utifrån detta ansöker de om en summa. Bedömningen av ansökan görs utifrån ett antal punkter och ett förslag presenteras för nämnden som fattar beslut.

Utöver dessa bidrag för den grundläggande föreningsverksamheten finns även arrangemangs-/projektbidrag och riktat bidrag till barn- och ungdomsverksamheten. Det finns också ett driftsbidrag som dock inte regleras genom några riktlinjer utan som upprättas i dialog med föreningarna. Det finns även möjligheter för föreningar att få hyresreduceringar vid större arrangemang.

Andra kommuner

Vid en genomgång av hur andra kommuner går till väga för att fördela bidrag till ideella föreningar så förefaller det som om det, huvudsakligen, finns tre olika sätt:

- Att räkna antal aktiviteter och deltagare
- Bedömningsbidrag där tjänstemän bedömer inkomna ansökningar och ger förslag till nämnden.
- Bedömningsbidrag där någon form av arbetsgrupp bestående av politiker och tjänstemän fördelar bidragen eller lägger förslag till nämnden.

Tillvägagångssätten skiljer sig inte så mycket åt och därför redogörs de bara för summariskt.

Att räkna antal aktiviteter och deltagare är alltså samma system som används här när det gäller barn- och ungdomsverksamheten. De olika varianterna av bedömningsbidrag *kan* resultera i att någon form av "avtalsliknande" åtaganden/överenskommelser skrivs mellan förening och nämnd. Dessa "avtal" kan sträcka sig över olika tidsperioder, det vanligaste verkar vara ett år men i till exempel Arboga kan det vara från ett upp till tre år. Variant två är detsamma som används här när det gäller kulturföreningarna. Skillnaden mellan punkt 2 och 3 är att i den sista så har man bildat arbetsgrupper bestående av både politiker och tjänstemän som tillsammans gör bedömningar av bidragsansökningarna och antingen fördelar bidraget direkt (på delegation) eller lägger förslag till nämnden.

Det är inte självklart att särskilja barn- och ungdomsverksamhet från kulturföreningar. Det finns båda varianterna, det finns också kommuner där man har ett speciellt regelverk för invandrarföreningar (ex Lund). Något som däremot påpekas så gott som överallt är att barn- och ungdomsverksamhet ska prioriteras. Till dessa system ska också läggas lokalsubventioner och driftsbidrag som inte preciseras i riktlinjerna för föreningsbidrag utan administreras på annat sätt, men som ju utgör ett bidrag till föreningarnas verksamhet.

Som synes är uppfinningsrikedomen på området inte så stor, antingen fokuserar man antal eller så fokuserar man innehåll. Frågan är då vilka för- och nackdelar olika system för med sig.

Fördelar och nackdelar med olika system

Det som bör ligga till grund för hur bidragssystemen ska se ut i framtiden är syftet med bidragen och vad man särskilt vill uppmuntra. Det är med andra ord viktigt att ha just detta som utgångspunkt när fördelar och nackdelar med kvantitativa respektive kvalitativa system diskuteras nedan.

Som vi såg inledningsvis så har nämnden som mål att stödja och främja kultur-, idrotts- och fritidslivet i kommunen och att detta gäller i synnerhet barn och ungdomar. I riktlinjerna för bidrag till kulturföreningar finns ett uttalat syfte med bidraget att stödja och stimulera det ideella föreningsarbetet eftersom detta utgör ett viktigt komplement till övrig kulturverksamhet. I riktlinjerna för bidrag till föreningars barn- och ungdomsverksamhet finns visserligen inget syfte uttalat, däremot sägs att bidraget ges till föreningar som bedriver en ungdomsfostrande verksamhet i drogfri miljö och motverkar våld, rasism, utslagning samt bruk av alkohol, narkotika och andra droger. Även här kan man med andra ord se föreningarnas verksamhet som ett viktigt komplement till övrig verksamhet som bedrivs i kommunal regi med ungdomar som målgrupp.

När syftet med föreningsbidragen diskuterades i grupper med politiker och tjänstemän så framkom en bild som överensstämmer med ovanstående. Det som lyftes fram som syfte var:

- Föreningsbidragens viktiga funktion som främjare av ideell verksamhet, vilket är en förutsättning för föreningsverksamheten i stort
- Att ge människor en meningsfull fritid som ska leda till god hälsa och livsglädje, folkhälsofrämjande
- Ge, företrädesvis barn och ungdomar, en demokratisk och social fostran
- Bedriva allmännyttig/samhällsnyttig verksamhet – det vill säga ha ett brett utbud som når många västeråsare
- Främja emotionellt, psykiskt och fysiskt välbefinnande

I anslutning till syftet diskuterades även vad i föreningsverksamheten som bör premieras. Vad av det föreningarna gör är det som är viktigast och hur kan det bli tydligt i riktlinjerna för föreningsbidragen? Följande lyftes fram i grupperna:

- Antalet *aktiva* medlemmar bör premieras
- Verksamhet med hög kvalitet som ligger väl i linje med stadens övergripande mål bör uppmuntras
- Breddsatsningar för ungdomar i åldern 13-19 år
- Utbildade/kompetenta ledare
- Kunna behålla och/eller få in nya ungdomar i föreningarna
- Utåtriktad verksamhet som når många
- Stötta föreningar som inte bara elitsatsar
- Prioritera att ungdomar blir kvar i föreningarna även om de inte tillhör de bästa
- Viktigt med kvalitetsaspekter i bidragssystemet
- Hänsyn bör tas till både kvantitativa och kvalitativa aspekter
- Hur föreningarna jobbar inom dessa områden bör bedömas

Kvantitativ bidragsmodell

De *fördelar* som finns med ett system där aktiviteter och deltagare räknas är att det är en enkel matematisk modell som används. Alla kan fylla i närvarokort och bedömningen blir likvärdig, det finns inget utrymme för godtycke. Att ha ett system där antalet aktiviteter och deltagare räknas är också ett sätt att uppmuntra aktiviteter i stor skala vilket kan göra det möjligt för fler att delta. Det är också ett "arbetsbesparande" system om man ser det ur stabens och nämndens perspektiv. Givetvis tar administration av bidragsansökningarna en hel del arbetstid i anspråk, men varje ansökan kräver inte diskussion eller bedömning utan kan handläggas förhållandevis rutinmässigt.

Om vi ser till *nackdelarna* med ett kvantitativt system så är kanske just den kvantitativa aspekten den viktigaste. Det som värderas är hur många som deltar och hur ofta man träffas, inte verksamhetens kvalitet. Å ena sidan är det bra att många får möjlighet att delta och en fotbollsplan är ju stor så nog kan man ta in några ungar till, men frågan är om det alltid ger så bra innehåll i verksamheten. En annan nackdel är att det är fjolårets resultat som ligger till grund för hur mycket bidrag föreningen får året efter. Det här är ett osäkerhetsmoment för föreningarna eftersom de inte riktigt vet hur mycket de kommer att få i bidrag nästa år. Om verksamheten har gått dåligt, det vill säga om det har varit få deltagare, så blir det mindre pengar. Det här kan också utgöra ett incitament till visst fusk, att sätta ett streck till lite då och då är lätt hänt och svårt att kontrollera.

En annan aspekt av det hela, som kan uppfattas orättvist av föreningarna, är att alla aktiviteter ger lika mycket i aktivitetsbidrag oavsett vad de kostar. Exempelvis är orienteringsklubbens aktiviteter av naturliga skäl billigare att genomföra än ishockeyklubbens, men de berättigar till lika mycket bidrag. Den här aspekten kan dock inte själva systemet lastas för, det skulle ju vara möjligt att ge olika aktiviteter olika mycket i aktivitetsbidrag.

Det kvantitativa systemet är även ett osäkerhetsmoment ur ett nämndperspektiv eftersom det är svårt att i förhand budgetera för verksamhet som ska räknas ihop i efterhand. I dagsläget är det så att antalet aktiviteter i åldersgruppen 13-20 år har ökat så pass mycket att pengarna faktiskt inte kommer att räcka till. Systemet är således från nämndens sida känsligt för aktivitetsökning och från föreningarnas sida för aktivitetsminskning

Kvalitativ bidragsmodell

Fördelarna med ett kvalitativt system är att det blir verksamhetens innehåll som bedöms och inte hur ofta man träffas eller hur många man är. Det är ett system där det är lättare för nämnden att exempelvis prioritera föreningar som åtar sig att ha ett visst antal barngrupper, ett visst antal utbildade ledare, en viss sorts utbildning, ett visst antal föreställningar eller uppsättningar och så vidare. Det här leder också till en utökad dialog mellan föreningarna och stab och nämnd. För att kunna fastställa åtaganden måste man träffas och prata med varandra vilket ger stab och nämnd insikt i föreningarna och föreningarna en "naturlig" kontakt med stadshuset. Det här kan kanske också leda till att man i ett tidigare skede får "grepp om" föreningar som är på väg in i ekonomiska problem så att dessa går att lösa. Vidare skulle ett sådant här handläggande eventuellt kunna utjämna olikheterna med lokalsubventioner som förekommer idag.

Ytterligare en fördel är den budgetmässiga, både för föreningarna och för nämnden, i och med att båda parter vet inför ett år hur mycket pengar som finns att fördela och hur fördelningen

kommer att se ut. Det ger också möjlighet att bevilja bidrag för längre perioder än ett år. Det blir också mindre jobb för föreningarna när de inte behöver sammanställa listor från flera olika lag över antalet aktiviteter och deltagare.

Nackdelar med ett bedömningssystem är till exempel att bedömningar av verksamhet riskerar att bli godtyckliga om det inte finns klara riktlinjer att hålla sig till. Det kräver också att föreningarna är förhållandevis bra på att beskriva och tala för sin verksamhet, vilket alla kanske inte har lika lätt för. Även om ett bedömningssystem underlättar administrationen för föreningarna så finns risk för att det ökar arbetsbördan på staben. Varje ansökan kan komma att kräva mer tid för handläggning i och med att tid måste finnas för dialog, diskussion och bedömning.

Lokalsubventioner

En viktig fråga när det gäller föreningsbidrag är lokalkostnader och lokalsubventioner. I dag är det så att det inte finns något särskilt lokal- eller hyresbidrag att söka men de föreningar som hyr lokaler av kommunen får göra detta till ett subventionerat pris. Övriga föreningar har inte samma förmån. Att föreningar inte använder sig av kommunens lokaler beror på flera saker där en viktig orsak är att efterfrågan är större än tillgången. Det finns helt enkelt inte tillräckligt med lokaler för att räckta till alla föreningar. En annan självklar orsak är att många föreningar bedriver sådan verksamhet som inte "passar" i kommunens lokaler. Det gäller exempelvis alla verksamheter med stort materialbehov där det blir alltför bökiigt att plocka fram och ta undan allt som behövs vid varje tillfälle. I den här kategorin hittar vi både kulturföreningar och föreningar med barn/ungdomsverksamhet. Det går inte att bygga upp och ta ner exempelvis en scen varje kväll, lika lite som det går att släpa fram och ta undan kampsportsmattor eller skyttetavlor varje dag.

Den här situationen medför lite olika problem som alla leder till rättvisediskussioner som:

- Varför ska vissa föreningar få sina lokalbehov subventionerade medan andra inte får det?
- Varför ska vissa föreningar få så bra tider i kommunens lokaler medan andra inte får några tider alls?
- Varför behöver vissa föreningar inte betala sina hyror i tid när andra måste göra det, annars blir de vräkta?

Den sista punkten här verkar vara en stötesten i och med att många föreningar som hyr lokaler av kommunen sitter på stora hyresskulder som regleras varje år i och med att ett nytt bidrag betalas ut. Det är inte acceptabelt och inget hållbart system. De föreningar som inte hyr lokal av kommunen har normalt sett ett större krav på sig att sköta sin ekonomi på ett bra sätt löpande under hela verksamhetsåret, jämfört med de föreningar som hyr av kommunen.

Det här verkar vara ett problem som hängt med länge och som är svårlöst. Ett sätt att lösa det skulle kunna vara att kommunen behåller en del av föreningsbidraget på ett sorts hyreskonto som det dras pengar från varje månad för att täcka lokalkostnaden. På så vis får inte föreningen ut hela sitt bidrag och måste då hushålla med det de får på ett bra sätt. Fördelen med ett sådant system skulle vara att pengarna kommer in i tid och föreningarna kan inte samla på sig stora skulder. Nackdelen är dock att vi då fortfarande är kvar i ett system där kommunen sköter administration åt vissa föreningar men inte åt andra. Övriga föreningar måste ju fortfarande själva sköta sin ekonomi och administration. Det kan också finnas en

pedagogisk poäng med att det kommer en räkning varje månad eftersom det ger föreningen en överblick över hur mycket som går åt och till vad.

Att vi har föreningar som inte kan utnyttja kommunens lokaler kommer vi aldrig att komma ifrån och därför är det extra viktigt att inte särbehandla dessa. Alla föreningar ska sköta sin ekonomi oklanderligt, det är ett grundläggande krav och bör så vara och därför bör inte kommunen hantera hyresadministrationen åt vissa.

För att komma till rätta med hyresskulderna måste med andra ord någon form av sanktioner/konsekvenser till för att föreningarna inte ska samla på sig hyresskulder och det mest rimliga vore givetvis att dessa föreningar, precis som de som hyr av privata aktörer, riskerar vräkning om de inte gör rätt för sig. Kultur-, idrotts- och fritidsnämnden beslutade hösten 2008 att föreningar som har hyresskulder ska få boka 20 procent färre timmar från och med höstterminen 2009, och de som inte följer sin avbetalningsplan ska inte få boka alls. Syftet är att föreningarna inte ska boka fler tider än deras ekonomi tillåter, vilket också skulle kunna göra det lättare för fler föreningar att komma åt tider i kommunens lokaler.

Lokalfrågan är mycket komplex eftersom föreningarna har så olika behov. Det är i princip omöjligt att tillfredsställa alla. Det staden kan göra är att se över lokaltillgången på de områden där det är möjligt, att hitta bra system för bokning av dessa och att se till att de föreningar som inte, av olika skäl, har möjlighet att nyttja dessa lokaler inte har sämre villkor för sin verksamhet på grund av detta. Det är dock viktigt att komma ihåg i sammanhanget att det inte automatiskt innebär sämre villkor för föreningar som har egna lokaler, det kan också vara tvärtom, både ur ett ekonomiskt och ur ett praktiskt perspektiv.

Att använda sig av ett bedömningssystem där stab och förening i dialog går igenom behov och åtaganden skulle kunna leda till en mer rättvis fördelning av föreningsbidragen när det gäller lokalsubventionsaspekten.

Vad är att föredra?

När det gäller vilket system som är att föredra så handlar det om vad man vill uppmuntra. Är det innehållet eller är det antalet? Det är lättare att påverka vad pengarna används till om det är innehållet som ska redovisas och inte hur ofta man träffas. Om man i bidragsreglerna tydligt talar om vilken verksamhet man vill stödja och kräver redovisningar av detta så kan man också i större utsträckning styra vad pengarna används till. Å andra sidan kanske man hellre vill lämna fältet öppet för föreningarna att göra (nästan) vad de vill med pengarna bara de talar om hur ofta de träffas och hur många de är. Det kan ju ha ett värde i sig att många personer, särskilt barn och ungdomar, är engagerade i föreningslivet.

Det finns, som vi sett, fördelar och nackdelar med både kvantitativa och kvalitativa system, men frågan är om inte fördelarna med att använda sig av någon form av bedömningssystem kan anses väga ganska tungt. Föreningarna får i förväg veta hur mycket bidrag de kommer att få, vilket underlättar planeringen för både föreningar och nämnd. En viktig aspekt i sammanhanget är att om vi ser till dagens olika system så är det det kvantitativa bidragssystemet som får mest kritik av föreningarna. Det är föreningar som söker bidrag för sin barn- och ungdomsverksamhet som klagat över att det inte fungerar tillfredsställande, kulturföreningarna har inte alls kommit med några invändningar angående bedömningsbidragen.

En annan viktig aspekt är att det efterlyses både från tjänstemannahåll och från föreningshåll en möjlighet till längre bidragsperioder än ett år. Med ett kvantitativt system där ett års bidrag beräknas utifrån vad föreningen genomfört föregående år lämnas inget utrymme för längre perioder. Vidare bygger bedömningssystemet på dialog och kan vara ett led i att minska effekterna av lokalsubventionsproblematiken. Det är också ett system där nämnden tydligare kan påverka vad pengarna används till och på så vis ges större möjligheter för föreningarna att verkligen utgöra de viktiga komplement som efterfrågas.

De nackdelar som lyfts fram är också viktiga och kanske är det så att man måste försöka hitta en kompromiss som använder det bästa av de olika systemen. Vid gruppdiskussionerna med politiker och tjänstemän angående om det ska vara olika regler för olika föreningskategorier eller om det bör vara samma, framkom en tveksamhet till att ha samma regler. Det kan vara svårt att ha enhetliga regler eftersom föreningarna har så olika verksamhet, det blir svårt att värdera olika föreningar i förhållande till varandra. Samtidigt lyftes vikten av att ha samma höga krav på kvalitet oavsett föreningsstyp – det ska vara samma grundprinciper som styr även om bidragsfördelningen sker på olika sätt. Att hitta det optimala systemet är inte lätt, men utredningens bedömning är ändå att någon form av bedömningssystem där föreningsbidrag beviljas i förskott utifrån planerade aktiviteter är att föredra. Det ger större planeringsmöjligheter och större säkerhet för både föreningar och nämnd att i förväg veta hur mycket som finns att använda och hur mycket som finns att fördela. Ett bidragssystem som beviljar medel i förväg gör det också möjligt att ha längre bidragsperioder.

Farhågor har framförts angående att enbart använda sig av kvalitativa parametrar för att bedöma föreningars verksamhet, men ett bedömningssystem kan även innehålla kvantitativa parametrar. Som framkommit tidigare är föreningarna mycket olika och frågan är om det är möjligt att ha samma bidragssystem för alla föreningar eftersom olika föreningar är olika "känsliga" för den kvantitativa aspekten. För vissa föreningar spelar denna del mindre roll, medan den för andra är mycket avgörande. De föreningar som tillhör Riksidrottsförbundet (RF) söker idag bidrag både från kommunen och från RF enligt en kvantitativ modell och för dem spelar kvantitet en mycket stor roll och det är det antagligen svårt att komma ifrån. För övriga föreningar som idag får bidrag för sin barn- och ungdomsverksamhet spelar dock kvantiteten en mindre roll. Utredningens förslag är att KIF-nämnden framöver enbart använder sig av bedömningsbidrag, men enligt två olika modeller enligt följande:

1. *Alla föreningar utom de som tillhör RF går över till ett kvalitativt bedömningssystem rakt av. Systemet är detsamma som idag gäller för kulturföreningarna. Förslaget innebär att det system som finns idag ska tillämpas i sin helhet men att kategorin av föreningar som det gäller ska utvidgas. De föreningar som hamnar i den här kategorin är dels dagens kulturföreningar och dels de föreningar som idag får bidrag för sin barn- och ungdomsverksamhet men som inte tillhör RF. Bidraget innebär stora förändringar för de föreningar som idag får bidrag för sin barn- och ungdomsverksamhet. Däremot innebär det inte några skillnader för kulturföreningarna. När det gäller hur detta bidrag ska bedömas så kan det bland de parametrar som sätts upp även finnas kvantitativa aspekter, men det är inte dessa som fokuseras. Längre fram ges exempel på parametrar att använda.*

2. *De föreningar som tillhör RF går över till ett bedömningsystem med både kvantitativa och kvalitativa parametrar.* Tanken med det här systemet är att det ska bygga på det kvantitativa system som dessa föreningar är väl förtrogna med, men istället för att i efterskott räkna ihop hur många som har träffats och hur ofta, så får föreningarna i förväg planera för detta och söka bidrag utifrån den planerade verksamheten. Utöver dessa kvantitativa bedömningsgrunder är tanken att bidraget även ska innehålla en del som bedöms utifrån kvalitativa parametrar.

Ytterligare en variant är att använda ett kompromissystem för RF-föreningarna där de även fortsättningsvis får ett kvantitativt bidrag i efterskott men att de även kan ansöka om ett kvalitativt bedömningsbidrag i förskott. En sådan kompromiss skulle dock innebära att det även framöver blir svårt att bevilja bidrag för längre perioder och den budgetmässiga osäkerheten kvarstår. Fördelarna med att alla föreningar beviljas bidrag i förskott för sin planerade verksamhet, även om det sker utifrån olika förutsättningar, bör överväga.

Förslag till nytt bidragssystem

Utifrån ovanstående och de diskussioner som har förts är utredningens förslag att ett nytt bidragssystem utifrån punkterna 1 och 2 arbetas fram. Förslaget är alltså att det även fortsättningsvis finns två olika föreningskategorier med olika bidragssystem men där båda systemen är bedömningsbidrag.

Föreningar som tillhör RF

Förslaget är att de föreningar som tillhör RF även fortsättningsvis har en kvantitativ grund, men att en kvalitativ aspekt tillkommer där de aspekter som nämnden vill premiera särskilt lyfts fram. Förslaget är att det ska finnas tre olika delar i bidraget där medlemsbidrag och aktivitetsdeltagare även fortsättningsvis är bedömningsgrundande och att det utöver detta tillkommer ett kvalitativt bidrag. Hur stor del av bidraget som de olika delarna ska stå för beror på var tyngdpunkten ska ligga. Ju större andel som ligger på de kvantitativa bidragsdelarna desto mindre fördelas genom bedömning och vice versa. Utredningens förslag är att cirka 70 procent av det generella föreningsbidraget bör ligga på de kvantitativa delarna till att börja med. Andelsförhållandena kan därefter ändras om det skulle visa sig lämpligt. Förutom dagens generella föreningsbidrag är förslaget att de bidrag som idag är *riktat bidrag* (805 000 kr), *driftsbidrag* (160 000 kr), *arrangemangsbidrag* (200 000 kr) och *hyresreduceringar* (400 000 kr) går in i bedömningspotten. Detta gör att andelsförhållandet för hela budgeten ser annorlunda ut än den 70/30 fördelning som föreslagits ovan. Medlemsbidraget skulle även fortsättningsvis kunna vara 100 kr/bidragsberättigad medlem, medan differentieringen utifrån ålder försvinner för aktivitetsdeltagarna. Anledningen till att ta bort differentieringen är dels att komma ifrån att föreningarna lägger in allt fler aktivitetstillfällen för varje ålderskategori och dels att frigöra pengar till den kvalitativa potten. Ytterligare en viktig aspekt att diskutera är huruvida det ska finnas någon begränsning av antalet bidragsberättigade aktiviteter. I dagsläget finns en begränsning utifrån ålder som reglerar hur många gånger per kalenderår och förening som en aktivitetsdeltagare får räknas. De yngsta barnen får endast räknas 40 gånger/kalenderår, mellan gruppen 120 gånger/kalenderår, medan de äldsta kan räknas en gång/dygn och förening. Det här är ytterligare ett sätt att styra hur föreningarna "handskas" med sina medlemmar. Förslaget till nytt bidragssystem säger i dagsläget inte något om detta. Både att ha och att inte ha begränsningar på detta område är möjligt och eventuella begränsningar kan vara utifrån ålder, men de kan också vara generella.

Tanken med det här systemet är att föreningarna inför en bidragsperiod ska planera för hur många barn och ungdomar som kommer att delta i deras aktiviteter och att de utifrån detta ansöker om ett bidrag. RF-föreningarnas verksamhet skiljer sig inte åt så mycket från ett år till ett annat utan det är ungefär lika många lag som tränar varje år och ungefär lika många deltagare som börjar och slutar. Både stabens handläggare och föreningarna vet hur många aktiva deltagare föreningarna har haft under de senaste åren så en planering för framtida verksamhet utifrån detta bör inte vara svårt att göra. Ett exakt planerande av deltagarantal och medlemsantal är givetvis svårt att göra och därför bör ett intervallsystem användas där föreningarna uppskattar sina antal i olika intervaller. Hur dessa intervaller ska vara uppbyggda är ytterligare en fråga att ta ställning till.

Det här systemet gör det möjligt att bevilja föreningsbidrag för längre perioder än ett år och det förenklar för föreningarna som i förväg vet hur mycket pengar de har att röra sig med.

Eftersom föreningarna även fortsättningsvis kommer att ansöka om bidrag från RF så kommer de även fortsättningsvis att använda sig av deltagarlistor och även fortsättningsvis att hålla koll på sina aktivitetsdeltagare vilket gör att det inte kommer att vara några problem att granska föreningarna för att se att de faktiskt genomför aktiviteter i den omfattning de beviljats bidrag för.

Exempel:

Utifrån ovanstående skulle ett nytt system för föreningsbidrag kunna se ut enligt följande utifrån den budget och övriga förutsättningar som gällde år 2008:

1. medlemsbidrag: 100 kr/bidragsberättigad medlem
2. aktivitetsdeltagarbidrag: 15 kr/aktivitetsdeltagare
3. bedömningsbidrag som beviljas utifrån särskilda parametrar

Om vi utgår från utbetalda föreningsbidrag år 2008 så skulle ovanstående fördelning ha gett ett utfall enligt följande:

1. medlemsbidrag: 1 647 070 kr
2. aktivitetsdeltagarbidrag: 13 214 565 kr
3. bedömningsbidrag: 5 575 000 kr

Det här förslaget innebär att det som i dag är riktat bidrag, driftsbidrag, arrangemangsbidrag och bidrag till hyresreduceringar går upp i bedömningsbidraget. Denna bidragspott ska med andra ord inte enbart användas för den generella verksamheten utan föreningarna söker bedömningsbidrag både för sin ordinarie verksamhet och för sina särskilda satsningar. Det här innebär en förenkling i och med att föreningarna vid samma tillfälle och med samma blankett kan ansöka om bidrag för flera olika aktiviteter.

Om andelsförhållandet istället skulle vara 75/25 så skulle det motsvara en minskning av bedömningsbidragets pott med cirka 1,6 miljoner kr och aktivitetsdeltagarbidraget skulle då bli cirka 19 kr.

Övriga föreningar

Förslaget är att de föreningar som inte tillhör RF förs samman och bildar en gemensam föreningskategori som i sin helhet tar över de riktlinjer som idag gäller för kulturföreningar. Det här innebär med andra ord inga som helst förändringar för dagens kulturföreningar, däremot blir det skillnad för det 30-tal föreningar som idag får bidrag för sin barn- och ungdomsverksamhet och inte tillhör RF. De kommer att gå från att i efterskott ha räknat ihop sina medlemmar och aktiviteter till att i förväg beskriva vad de planerar att göra, hur och varför. Dessa föreningar får tillsammans cirka 2 000 000 kr i föreningsbidrag varav 110 000 kr är i form av riktat bidrag. Bidraget till kulturföreningarna är cirka 4 500 000 kr varav knappt 500 000 är i form av arrangemangs-/projektbidrag. Förslaget är att dessa pottor förs samman till dels ett verksamhetsbidrag och dels ett arrangemangs-/projektbidrag, det vill säga samma uppdelning som i dag gäller för kulturföreningarna. Föreningsbidraget för denna kategori kommer då att bestå av två delar och få nedanstående anslag om vi utgår från fördelningen av 2008 års bidrag:

1. verksamhetsbidrag som bedöms kvalitativt: 6 027 011 kr
2. arrangemangs-/projektbidrag (även det kvalitativt): 591 344 kr

Eftersom verksamhetsbidraget utbetalas i förskott och bedöms utifrån föreningens planerade aktiviteter så är det för den här kategorin också möjligt att bevilja föreningsbidrag för längre perioder än ett år. En förlängning av bidragsperioden skulle innebära förenklingar i både föreningsledet och i handläggarledet och är därför önskvärt. En förutsättning förutom ovanstående är också att det ska vara föreningar som är väl kända av staben, har en sund ekonomi och en organisatorisk stabilitet. Förslagsvis bör dessa föreningar "gå omlott" vilket ytterligare skulle underlätta i handläggarledet.

Parametrar och grundförutsättningar

Oavsett föreningskategori så bör riktlinjerna för föreningsbidragen innehålla dels de grundförutsättningar som ska gälla för att ens komma ifråga för bidrag och dels de parametrar som ligger till grund för bedömning av bidragets storlek. En grundförutsättning för att ett bedömningssystem ska kunna fungera tillfredsställande är att nämnden sätter upp ett antal parametrar som kan ligga till grund för en bedömning av föreningarnas bidragsansökningar. Det är viktigt att dessa parametrar är förankrade både i nämnden och i staben och att de är begripliga för föreningarna. I och med att nämndens inriktning kan variera så bör även parametrarna för bedömning kunna variera på så vis att olika tyngd läggs på olika parametrar olika år utifrån nämndens inriktning. Parametrarna bör således ses som ett "levande dokument" som kommuniceras regelbundet med föreningarna och där eventuella förändringar i inriktning påtalas i ett tidigt skede. Exempel på parametrar att bedöma kan vara:

- Omfattning av utåtriktade aktiviteter
- Hur många barn/ungdomar respektive vuxna som deltar i verksamheten
- Är verksamheten nyskapande och utvecklande
- Verksamhet som uppmuntrar jämställdhet, mångfald, integration och som är generationsöverbyggande
- Verksamhetens innehållsmässiga bredd
- Samarbeten med andra föreningar, aktörer, studieförbund
- Tillgång till utbildade ledare i barn- och ungdomsverksamheten
- Övriga omkostnader

Till skillnad från ”de levande” parametrarna så bör grundförutsättningarna vara förhållandevis statiska. Utgångspunkten bör också vara att de ska vara desamma oavsett föreningskategori. Grundförutsättningarna ska klargöra vad som krävs för att en förening överhuvudtaget ska komma ifråga för föreningsbidrag. Här ska det tydligt framgå vad som gäller angående föreningsstruktur, ekonomi och verksamhet. Dessa är redan idag likartade men det finns vissa aspekter som skiljer sig åt mellan de olika föreningskategorierna. När det gäller barn- och ungdomsverksamheten så finns till exempel angivet ett lägsta antal medlemmar som en förening måste ha för att vara bidragsberättigad. Någon sådan gräns finns inte när det gäller kulturföreningarna. Att ha ett lägsta antal medlemmar för att få bidrag är önskvärt, frågan är dock var denna gräns ska dras. För barn- och ungdomsverksamheten gäller idag minst 25 medlemmar varav 10 är bidragsberättigade, vilket i klarspråk innebär att 10 stycken måste vara mellan 7-20 år. Om en gemensam gräns på 25 medlemmar skulle gälla finns viss risk att några kulturföreningar hamnar utanför. Ett antal av kulturföreningarna bedriver verksamhet som syftar till att Västeråsaren i gemen ska få ta del av ett varierat kulturutbud. Dessa föreningar har inte alltid så många medlemmar men å andra sidan når de en stor publik och utgör definitivt ett komplement i staden. Det vore olyckligt om de hamnade utanför bidragssystemet på grund av för få medlemmar. Ett förslag till en annan undre gräns är istället 15 medlemmar, vilket så gott som alla föreningar i dag har. Förslagsvis bör grundförutsättningarna handla om att föreningarna:

- Är uppbyggda enligt demokratiska principer och har en organisatorisk fasthet, det vill säga organisationsnummer, stadgar som antagits på föreningens årsmöte, föra medlemsmatrikel och ha en egen styrelse som utsetts av föreningens årsmöte
- Har en sund ekonomisk hantering och valda revisorer som inte ingår i föreningens styrelse
- Har värderingar samt planerad verksamhet enligt gällande lagstiftning
- Är öppna för alla som instämmer i föreningens målsättningar
- Har minst 15 medlemmar som erlagt årsavgift
- Alla medlemmar som erlagt årsavgift har rösträtt
- Bedriver all barn- och ungdomsverksamhet i drogfri miljö

Förutom allmänna förutsättningar bör det i riktlinjerna också framgå vilka verksamheter som inte berättigar till bidrag, till exempel:

- Religionsutövning och politisk verksamhet eller social verksamhet som får bidrag via andra nämnder
- Modersmålsundervisning
- Skolidrottsföreningar
- Utbildningsprogram och/eller studiecirkel
- Verksamhet som ingår i skolors, förskolors och andra institutioners ordinarie verksamhet och som enbart är avsedda för deltagare i den egna verksamheten
- Verksamhet som anordnas i andra kommunala förvaltningars regi
- Stödgalor eller andra arrangemang för välgörande ändamål
- Gästspel, turnéer och resor utanför kommunen, samt utlandsresor utöver vad som sägs om bidrag för internationellt utbyte

Frågor att ta ställning till

I arbetet med att ta fram själva riktlinjerna för bidragsbedömningen är förutom ovanstående även följande punkter viktiga att diskutera och definiera:

- Bidragsberättigad medlem
- Bidragsberättigad förening
- Indelning i åldersgrupper
- Statistikredovisning
- Eventuell begränsning i antal bidragsberättigade aktiviteter
- Medlemsavgift
- Rösträtt

Underlätta och effektivisera

En viktig del av utredningsuppdraget var att se över om det går att underlätta och effektivisera bidragshanteringen, både för föreningarna och för staben. Det här är en viktig fråga, kanske särskilt med tanke på att en eventuell nackdel med ett bedömningsbidrag som lyfts fram är att det skulle kunna öka arbetsbelastningen på staben. Staben träffar dock redan idag en stor del av föreningarna och anser inte själva att arbetsbördan nödvändigtvis måste öka med ett bedömningssystem. När det gäller kulturföreningarna är det i dagsläget så att stabens tjänstemän träffar de föreningar som får ett bidrag över 100 000 kr varje år och upprättar åtaganden med dessa. Övriga föreningars ansökningar bedöms och beviljas utan att åtaganden upprättas.

Ett sätt att underlätta hanteringen skulle kunna vara att ha olika åtagandeperioder för olika föreningar. För de föreningar som är stabila både ekonomiskt och verksamhetsmässigt och som staben har god kännedom om, kan man kanske tänka sig perioder om två år. Om dessa föreningar "går omlott" så blir det ett sätt att sprida arbetsbördan mellan åren. Längre perioder än två år är knappast hållbart med tanke på budgetplaneringar, kostnadsökningar och eventuella maktskiften. Man bör även se över möjligheten till olika ansökningsdatum för RF-föreningarna för att sprida arbetet över året vilket också skulle underlätta för de föreningar där verksamhetsår och kalenderår inte är det samma.

Att förlänga bidragsperioderna är något som har efterfrågats av ett flertal föreningar eftersom det skulle underlätta avsevärt för dem när det gäller planering av verksamhet. Det är således en åtgärd som, så att säga, underlättar i båda ändar. Längre bidragsperioder är dock endast möjligt med de bidrag som beviljas i förskott och inte i efterskott.

Ansökningsförfarande

Själva ansökningsförfarandet med blanketter som ska sammanställas, skickas in, scannas, diarieföras och arkiveras bör kunna underlättas väsentligt. Det finns kommuner där blanketterna fylls i elektroniskt och skickas in direkt via nätet och således inte behöver scannas för att kunna diarieföras (exempelvis Umeå). Utgångspunkten bör vara att alla ansökningar även i Västerås ska kunna göras digitalt framöver. I takt med att e-tjänsterna utökas inom Västerås stad så bör föreningsbidragen kunna omfattas. En översyn av dataprogrammet Booking, som används för föreningsadministration idag, görs för närvarande för att se hur det kan användas i detta syfte. Målet är att undvika pappershantering och på så vis förenkla administrationen. Något som också bör bevakas är utvecklingen av "En väg in" som förhoppningsvis skulle kunna bli en del i detta och vara föreningarna behjälpliga när det

gäller ansökningsförfarande. Till exempel hjälpa till med scanning av handlingar och liknande.

Beslutsgång

Nämndens uppgift blir att fatta beslut om vilka riktlinjer, parametrar och kriterier som ska gälla och att följa bidragsfördelningens utfall genom uppföljning och återrapportering. Beslut angående den enskilda föreningens bidrag föreslås bli ett tjänstemannabeslut, vilket är i enlighet med den nya delegationsordningen för KIF-nämnden som beslutades i juni 2008. Att delegera besluten om föreningsbidragen kommer att underlätta för nämnden och också minska tiden från ansökan till besked vilket kommer att uppskattas av föreningarna.

Konsekvenser

Förändringar medför alltid konsekvenser av olika slag vilka måste hanteras. Om ett bedömningssystem införs så kommer det att medföra minst konsekvenser för kulturföreningarna eftersom de redan idag är vana vid ett sådant system. Den stora förändringen för dem blir att grundförutsättningarna blir tydligare och också de parametrar utifrån vilka deras ansökningar bedöms, vilket borde uppfattas som positivt. Det borde också vara möjligt för några av dem att få bidrag beviljat för mer än ett år vilket underlättar deras planering.

Föreningar som idag får bidrag för sin barn- och ungdomsverksamhet kommer att veta i förväg hur mycket pengar de kommer att få för det kommande året. Det kan upplevas som negativt att utsättas för bedömning utifrån ett antal parametrar om man inte är van vid det. Det kan upplevas som att verksamheten ifrågasätts och att friheten begränsas. Å andra sidan innebär ett bedömningsbidrag en möjlighet att få bidrag för att utveckla verksamheten utifrån vad föreningen faktiskt gör och vill göra. Föreningarnas ekonomi blir på så vis inte låst till antalet medlemmar och deltagare utan innehållet får en större betydelse.

För RF-föreningarna blir skillnaden att de inte längre kan "räkna hem" en lika stor del av bidraget som tidigare. Istället kommer större krav att ställas på dem att planera och beskriva sin verksamhet för att kunna söka bedömningsbidraget. De kommer fortfarande att ha en kvantitativ bas, som de måste bygga ut med en kvalitativ aspekt. Det här kommer säkerligen att uppfattas som besvärligt av vissa medan andra kommer att välkomna möjligheten och se de fördelar som nämns ovan.

Att införa ett nytt system kräver också en del praktiskt arbete i staben för att få alla delar att stämma överens och tid för att kommunicera det nya med föreningarna.

Kvalitetssäkring

En fara med bedömningsbidrag är alltid oron för att olika tjänstemän gör olika bedömningar. I dag så diskuteras fördelningsförslaget till kulturföreningarna inom staben innan det läggs fram till nämnden. Ett sätt att säkerställa kvaliteten är den diskussion kring parametrarna som bör ske årligen i nämnden och som tydliggör för staben vad det är som gäller. Även fortsättningsvis bör staben diskutera fördelningen av bidragen innan de beviljas för att se att samstämmighet råder kring bedömningarna. Inom en ganska snar framtid bör också en

utvärdering göras av en extern utvärderare som både granskar bedömningar av ansökningar och tar reda på föreningarnas uppfattning om hur bidragsfördelningen fungerar.

Tidplan

Att införa nya riktlinjer för föreningarna görs inte över en natt, men å andra sidan behöver det heller inte ta allt för lång tid. Ett förslag är att möten hålls med föreningarna under september månad där de dels informeras om det nya förslaget och dels får en viss tid på sig att inkomma med synpunkter. Detta kommer inte att beröra kulturföreningarna. I oktober kan nämnden fatta beslut om nya riktlinjer och därefter kan dessa börja gälla från år 2010 vilket innebär att första ansökningstillfället med de nya riktlinjerna blir hösten 2010 och ansökan gäller då för år 2011. En tidplan ser då ut enligt följande:

- 16/6: utredningen överlämnas till nämnden med förslag om att staben ges i uppdrag att ta fram nya riktlinjer för föreningsbidragen.
- 1/9 överläggning i nämnden om förslag till nya riktlinjer
- September: delaktighetsprocess med föreningarna
- Oktober: Överläggning i nämnden
- November: beslut i nämnden
- 1 januari 2010: nya riktlinjer börjar gälla
- Hösten 2010: första ansökan enligt nya riktlinjerna gällande år 2011